Analiza filmului documentar

Filmul documentar reprezintă o mare parte din programele de televiziune. telespectatorii apreciază abordarea sa generală a aspectelor sociale și politice, precum și documentarele științifice și seriile de documentare despre călătorii și viața animalelor sălbatice. Fiind foarte apropiat de producțiile cinematografice, filmul documentar are o imagine bună și este foarte apreciat în școli, care îl folosesc, spre exemplu, pentru a se referi la un autor și munca sa. În constantă evoluție, filmul documentar folosește diferite formate, inclusiv ficțiune și scenaristică. Bazată pe situații reale, partea artistică a imaginilor este subliniată de producătorul filmului prin alegerea cadrelor, luminii și coloanei sonore.

1. Câteva recomandări înainte de a începe

Analiza unui documentar necesită vizionarea filmului și o abordare globală a operei.

Vă puteți concentra pe anumite părți ale documentarului în contextul său: genericul de început, teaser, lansarea documentarului, genericul de final, sau una/două secvențe alese.

Acest tip de document media este foarte complex, așa că trebuie să descriem și să analizăm diferitele părți înainte de a putea lucra la sensul global.

Această analiză ia în considerare diversele percepții ale cursanților și contextul clasei.

Nu uitați: O persoană care face un film documentar nu îl face pentru a fi analizat de către cursanți și profesori într-un curs, ci pentru a-l difuza la televizor, în cinematografe, online....

Există nenumărate posibilități de a lucra la un documentar și următoarele idei vă oferă câteva puncte cheie.

2. Analizați tipul de poveste

2.1. Observați cum este construită povestea: introducere, concluzie, diferitele evenimente…

Temele pot fi organizate ca un roman polițist, un basm, o nuvelă, un portret sau alte genuri literare tradiționale.

Pot include sau nu personaje (ex. documentare despre animale sau de călătorie).

Povestea se poate baza pe un cumul de interviuri/relatări și o succesiune de personaje.

Povestea poate fi spusă în ordine cronologică sau prin reveniri în trecut (flashbacks).

Se poate concentra, de asemenea, pe o persoană care este filmată în diferite situații. Road Movie este o variantă interesantă.

2.2 Observați succesiunea secvențelor, construcția tranzițiilor, schimbarea locurilor, întâlnirea personajelor. Acestea sunt elemente esențiale pentru construirea momentului din documentar și pentru o narațiune liniară.

2.3 Observați cum este construită dramatizarea: combinarea diferitelor elemente (imagini, sunete), alegerea momentelor de maximă intensitate pentru impact, modul în care se influențează emoțiile, etc.

3. Ponturi legate de imagine și sunet

Filmele documentare folosesc limbajul și tehnicile cinematografiei pentru a transmite mesaje clare:

3.1 Descoperiți diferitele moduri de a filma, cadre și înțelesul lor (vedere panoramică, planuri apropiate, detalii)

Ce este și ce nu este în cadru.

Alegerea luminii, lumină naturală sau artificială, succesiuni noapte-zi (indicii despre alegerea artistică și viziunea autorului filmului)

Mișcările camerei (mișcări sugestive ale camerei, tracking…)

3.2 Lucrați la sunet

Sunetele se combină cu imaginile și contribuie la construcția unui mesaj. Ele pot fi de patru tipuri:

a. Vocea naratorului în voice over, cuvintele fiind alese dintr-un text strategic sau informativ

b. Vocile personajelor: cine este intervievat și unde?, cum este el/ea intervievat(ă) (în mișcare, static, într-un loc sau mediu special…)?

c. Sunete ambientale, sunete reale. Ele consolidează construcția liniară a povestirii și efectele realității.

d. Muzica. Acompaniază filmul, tranzițiile și mișcările. Contribuie la efectele dramatice și artistice. Toate aceste alegeri, folosite de producătorul filmului și de echipa sa pentru producția filmului (sunetist, cameraman, editor de imagine, inginerul de sunet…) contribuie la crearea unei opere foarte exacte și unice.

4. Observați personajele

Alegerea personajelor din film este esențială
Se pot întâlni două tipuri de personaje: experți (cercetători, oameni de știință, politicieni…) și oameni obișnuiți (actori, martori, victime ale unei situații).
Observați tipurile de personaje alese, discursul lor, mediul în care sunt filmate (aceste elemente dau toată semnificația și bogația filmului).

5. Descoperiți rolul dat spectatorului

Structura documentarului și modul de narare îi oferă spectatorului diferite roluri: simplu spectator, victimă, actor (voce peste text, mișcările camerei, modul de filmare al personajelor, lumini…)
Analizând aceste elemente, se poate înțelege intenția producătorului filmului.

6. Studiați condițiile necesare pentru producția filmului

Documentarul este creația unui autor și necesită lucru în echipă intensiv, spre deosebire de o simplă știre.

Analizați condițiile de filmare ale unui documentar.

Cât a durat proiectul de la idee până la vizionarea lui?

De unde a obținut producătorul filmului informațiile despre subiectul respectiv? Este el autorul filmului documentar ?

Cum a fost finanțat filmul (și de cine)?

A fost nevoie de autorizații speciale pentru film și de la cine?

Extinderea activității și în sala de curs

Ajutați cursanții să înțeleagă că un film documentar oferă o interpretare sau o analiză personală a unei situații, a unui context social, economic, politic sau cultural.
Extindeți analiza studiind și alte producții media, articole sau cărți de referință cu privire la acea temă.
Faceți o comparație cu alte filme documentare sau reportaje foto, pe aceleași teme.

Autori:

Marguerite Cros, coordonator regional al CLEMI Montpellier,
Evelyne Bevort, director delegat al CLEMI

(Aprilie 2011)